Səhiyyə mütəxəssislərinin ilkin akkreditasiyası

SECHENOV UNIVERSITY
LIFE SCIENCES

Azerbaijan Medical Simulation Education Association

SIMULATION CENTER SECHENOV UNIVERSITY BAKU

OSKİ BƏLƏDÇİSİ

Pasiyentin ginekoloji müayinəsi

İxtisas:
Müalicə işi

Mündəricat

1. Peşə standartı (əmək funksiyaları) 4
2. Pasportun tərtibatçıları haqqında 4
3. Stansiyanın iş müddəti....................4
4. Stansiyanın vəzifəsi....................4
5. Stansiyanın işinin təmin edilməsi üzrə məlumat 5
5.1. İAK üzvünün iş yeri....................5
5.2. Akkreditə olunan şəxsin iş yeri 5
5.2.1. Mebel və digər avadanlıqların siyahısı....................6
5.2.2. Tibbi avadanlığın siyahısı....................6
5.2.3. Sərfiyyat materialları....................6
5.2.4. Stansiyanın simulyasiya avadanlığı və onun xüsusiyyətləri....................7
6. Stansiyanın situasiyalarının (ssenarilərinin) siyahısı 7
7. Akkreditə olunan şəxs üçün məlumat (brifinq) 7
8. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin hazırlıq mərhələsində (stansiyada işə başlamazdan əvvəl) fəaliyyəti....................8
9. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin stansiyanın iş prosesində fəaliyyəti....................8
10. Stansiyanın pasportunun normativ-metodik təminatı 16
11. Akkreditə olunan şəxs/İAK üzvləri üçün istinad məlumatı (Əlavə 1-2)....................16
12. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi meyarları....................16
13. Vərdişin yerinə yetirilməsi alqoritmi 17
14. Vərdişin yerinə yetirilməsi alqoritmi (süd vəzilərinin palpasiyası)....................21
15. Könüllü-məlumatlı razılıq 23
16. Tibbi sənədləşmə....................25
Əlavə 1 31
Əlavə 2 32
ÇEK-LİST 34

Ümumi müddəalar. Mütəxəssislərin ilkin akkreditasiyasının ikinci mərhələsi və ilkin ixtisaslaşdırılmış qiymətləndirilməsi üçün obyektiv strukturlaşdırılmış klinik imtahan (OSKİ) stansiyalarının (sonradan stansiyalar) pasportları – stansiyanın təchizatı üzrə zəruri məlumatı, brifinqi (stansiyaya daxil olmamışdan əvvəl qısa tapşırıq), ssenariləri, qiymətləndirmə vərəqlərini (sonradan çek-list), məlumat mənbələrini, istinad məlumatlarını və s. özündə əks etdirən sənəddir, akkreditə olunan şəxsin konkret praktik vərdişə (bacarığa) yiyələnməsinin qiymətləndirilməsi üçün metodik və istinad materialı kimi nəzərdə tutulub və səhiyyə mütəxəssislərinin peşə fəaliyyətinə hazırlıq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə olunur.

Konkret ixtisas üzrə praktik vərdişlərin xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi konkret ssenarilərin seçilməsi vasitəsilə həyata keçirilə bilər. Bu qərarı, ixtisas üzrə akkreditasiya alt-komissiyası (sonradan İAK) mütəxəssislərin akkreditasiyasının ikinci mərhələsinin keçirildiyi gün qəbul edir.

Praktik vərdişlərin qiymətləndirilməsi prosedurunun standartlaşdırılmasının təmin edilməsi məqsədilə tapşırığın şərtləri və çek-list hamı üçün vahiddir.

Akkreditə olunan şəxslərə akkreditasiyanın ikinci mərhələsinə xüsusi geyimdə (tibbi geyim, dəyişək ayaqqabı, papaq, fərdi mühafizə vasitələri) gəlməli olduqlarını əvvəlcədən elan etmək məqsədəuyğundur.

1. Peşə standartı (əmək funksiyaları)

1.1. Səhiyyə sahəsinə aid olan qulluqçu vəzifələrinin və fəhlə peşələrinin Vahid Tarif-İxtisas Sorğu Kitabçası (Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 19 iyun 2017-ci il tarixli 8 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir).

1.2. Tibb müəssisələrində çalışan tibb, əczçılıq və digər ixtisaslar üzrə işçilərin nümunəvi vəzifə təlimatları (Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Naziri 19 sentyabr 2012-ci il tarixli 70 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir).

2. Pasportun tərtibatçıları haqqında

Tərtibatçı təşkilat:

2.1. İ.M. Seçenov adına Birinci Moskva Dövlət Tibb Universitetinin Bakı filialı

2.2. AMSEA – Azərbaycan tibbi simulyasiya tədrisi Assosiasiyası

3. Stansiyanın iş müddəti

Vərdişin yerinə yetirilməsinin ümumi müddəti – 10 dəqiqə.

Akkreditə olunan şəxsin stansiyada keçirdiyi vaxt – 8,5 dəqiqədən az olmayaraq (akkreditə olunan şəxs praktik vərdişi vaxtından əvvəl yerinə yetirdikdə “Növbəti stansiyaya keçin” səs komandası verilənə qədər stansiyada qalır).

Cədvəl 1

Praktik vərdişin yerinə yetirilmə müddəti

Komandanın səslənmə vaxtı	Səs komandası	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Vərdişin yerinə yetirilməsi müddəti
0’	Stansiyanın tapşırığı ilə tanış olun	Tapşırıqla (brifinqlə) tanışlıq	0,5’
0,5’	Stansiyaya daxil olun və logininizi deyin	Stansiyada işə başlama	8,5’
8,0’	Sizin bir dəqiqəniz qalıb	Stansiyada işin davam etdirilməsi	
9,0’	Növbəti stansiyaya keçin	Stansiyanı tərk edir və fərdi marşruta əsasən növbəti stansiyaya keçir	1’

4. Stansiyanın vəzifəsi

Akkreditə olunan şəxs tərəfindən aşağıdakı bacarıqların nümayişi:

I. Pasiyentin ginekoloji müayinəsinin aparılması, o cümlədən: anamnez, xarici cinsiyyət orqanlarına baxış, uşaqlıq yolunun divarlarına və uşaqlıq boynuna güzgülərlə baxış, Papanikolau üsulu ilə boyanmış yaxmanın sitoloji müayinəsi üçün bioloji materialın alınması, servikal kanaldan və uşaqlıq yolundan mikroskopiya üçün yaxmanın götürülməsi, daxili cinsiyyət orqanlarının bimanual müayinəsi.

II. Uşaqlıq yolu müayinəsinin məlumatlarını doğru və tam həcmdə səsləndirməsi.

tsm@mma.edu.az

III. Müayinə nəticələrini düzgün ifadə edərək pasiyenti məlumatlandırmaq.

IV. Sonrakı müayinə planı və təkrar gəliş tarixi haqqında pasiyenti məlumatlandırmaq.

V. Süd vəzilərinin və regionar limfa düyünlərinin baxışı və palpasiyasının həyata keçirilməsi, gilədən ifrazat aşkar etdikdə sitoloji tədqiqat üçün biomaterialın götürülməsi, baxış və palpasiya zamanı məlum olan nəticələrin interpretasiyası və AR SN-nin mövcud əmrlərinə və Azərbaycanın mövcud klinik protokol və tövsiyələrinə uyğun olaraq gələcək müayinə taktikasının müyyən edilməsi, müalicəsi və pasiyentin müşahidəsi.

VI. Akkreditə olunan şəxs tərəfindən ambulator pasiyentin tibbi sənədində aşağıdakıların doldurulması: sorğu cədvəli yekun nəticə ilə, sonrakı müayinə planı və təkrar gəliş tarixi.

VII. Pasiyentə baxış və palpasiya nəticələri, sonrakı müayinə planı və təkrar gəliş tarixi barədə məlumat vermək.

5. Stansiyanın işinin təmin edilməsi üzrə məlumat

Stansiyanın işinin təşkili üçün aşağıdakılar nəzərdə tutulmalıdır:

5.1. İAK üzvünün iş yeri

Cədvəl 2

İAK üzvünün iş yeri

№	Avadanlığın siyahısı	Miqdar
1	İş masası (işlək səht)	1 əd.
2	Oturacaq	2 əd.
3	Akkreditə olunan şəxsin iş yerindən, stansiyanın pasportunda nəzərdə tutulmuş giriş məlumatını vermək qabiliyyətinə malik video və audio yazıların[1] yayımlanması üçün qurğu	1 əd.
4	Qulaqlıqlar	2 əd.
5	Stansiyanın pasportunda nəzərdə tutulan giriş məlumatlarını vermək imkanı ilə mikrofon	1 əd.
6	Kağız şəklində çek-listlər (texniki nasazlıqların yarandığı hallar üçün, adi rejimlə iş zamanı istifadə olunmur)	Akkreditə olunan şəxslərin sayına uyğun
7	Diyircəkli qələm	2 əd.

5.2. Akkreditə olunan şəxsin iş yeri

Stansiya iş otağını imitasiya etməli, avadanlığa (təchizata) və sərfiyyat materiallarına malik olmalıdır (akkreditə olunan şəxslərin cəhdlərinin sayı nəzərə alınmaqla):

[1] İAK sədri ilə razılaşdırılmaqla akkreditə olunan şəxsin işinin təsvirinin videoyazısını yayımlayan qurğu digər yerdə ola bilər və İAK üzvlərinin videoyazıya yenidən baxa bilməsi üçün həmin yerə maneəsiz girişi təmin edilməlidir.

tsm@mma.edu.az

5.2.1. Mebel və digər avadanlıqların siyahısı

Cədvəl 3

Mebel, digər avadanlıq və sənədlərin siyahısı

№	Mebel və digər avadanlıqların siyahısı	Miqdar
1	İş masası	1 əd.
2	Oturacaq	1 əd.
3	Birdəfəlik mələfə ilə örtülü ginekoloji kreslo (manekenin yerləşdirilməsi üçün)	1 əd.
4	Alət masası	1 əd.
5	Kran və ya onun imitasiyası	1 əd.
6	Maye sabun dispenseri (imitasiya ola bilər)	1 əd.
7	Kağız dəsmal	1 əd.
8	Saniyə əqrəbli divar saatı	1 əd.
9	Doldurulmuş blanklar-ginekoloji analizlər üçün yönləndirmələr (dəst: mikroskopiya, sitologiya)	1 əd.
10	Doldurulmuş könüllü-məlumatlı razılıq blankı	1 əd.

5.2.2. Tibbi avadanlığın siyahısı

Cədvəl 4

Tibbi avadanlığın siyahısı

№	Tibbi avadanlığın siyahısı	Miqdar
1	Ginekoloji güzgü Kusko	1 əd.
2	Kornsanq (şərti olaraq birdəfəlik istifadə üçün)	1 əd.
3	İşıq mənbəyi	1 əd.
4	10 litr həcmli A sinif tullantıların utilizasiyası üçün konteyner	1 əd.
5	10 litr həcmli B sinif tullantıların utilizasiyası üçün konteyner	1 əd.
6	Dezinfeksiya edici məhlullu konteyner	1 əd
7	Sitoloji yaxmalar üçün fiksatorlu aerozol flakonu	1 əd.
8	Şüşə üçün marker	1 əd.

5.2.3. Sərfiyyat materialları

Cədvəl 5

Sərfiyyat materialları (akkreditə olunan şəxsin 1 cəhdi üçün)

№	Sərfiyyat materiallarının siyahısı	Miqdar (akkreditə olunan şəxsin 1 cəhdi üçün)
1	Müxtəlif ölçülü müayinə əlcəkləri (şərti olaraq steril)	2 cüt
2	Tənzif kürəcikləri	2 əd.

tsm@mma.edu.az

3	Əl üçün dezinfektant	1 əd
Bioloji material götürmək üçün birdəfəlik alətlər dəsti		
	A tipli universal urogenital zond	1 əd.
4	F3/F4 tipli urogenital zond endoservikal fırçalı **və ya, İAK üzvlərinin qərarı ilə,** (əlavə 2) dəst: bir ədəd D tipli sitofırça + bir ədəd F1 tipli urogenital zond; və ya dəst: iki ədəd D tipli sitofırça	1 əd.
	B tipli urogenital zond (Folkman qaşığı)	1 əd.
5	Əşya şüşələri	4 əd.

5.2.4. Stansiyanın simulyasiya avadanlığı və onun xüsusiyyətləri

Cədvəl 6

№	Simulyasiya avadanlıqlarının xüsusiyyətləri
1	Maneken – xarici və daxili cinsiyyət orqanlarının (uşaqlıq boynu, uşaqlıq cismi, artımlar) xəstəliklərinin diaqnostikası üçün, ambulator şəraitdə tam spektrli ginekoloji müayinə aparılması imkanları olan yarımgövdə, uşaqlıq cisminin və boynunun norma və patologiyaları dəsti ilə.
2	Süd vəzisi xəstəliklərinin diaqnostikası üçün, regionar limfa düyünlərinin palpasiyası imkanı olan maneken, norma və patologiyalar (xərçəng şişləri, kistlər, fibrokistik mastopasiyalar, fibroadenomalar) dəsti ilə.

6. Stansiyanın situasiyalarının (ssenarilərinin) siyahısı

Cədvəl 7

№	Situasiya (ssenari)
1	Uşaqlıq boynu xəstəliyi ilə pasiyent *(Papanikolau üsulu ilə boyanmış, servikal kanaldan (endoserviks) və uşaqlıq boynunun səthindən (ekzoserviks) ayrıca alınmış ekskoriativ materialın sitoloji müayinəsi).*
2	Uşaqlıq yolundan ifrazatı olan pasiyent *(mikroskopik müayinə üçün yaxmanın götürülməsi).*
3	Sağ süd vəzisinin düyünlü törəməsi və gilədən ifrazat ilə pasiyentin ambulator qəbulu.
4	Süd vəzilərinin profilaktik müayinəsi.

Situasiyaların seçimi və ardıcıllığını İAK, səhiyyə mütəxəssislərinin ilkin ixtisaslaşdırılmış akkreditasiyasının ilkin təcrübə yönümlü mərhələsinin keçirildiyi gün müəyyən edir.

7. Akkreditə olunan şəxs üçün məlumat (brifinq)

Siz ambulator qəbulda həkim mama-ginekoloqsunuz. Pasiyentin şikayətləri əsasında müayinə aparın. Səs komandası ilə stansiyaya daxil olun və müayinəyə başlayın.

8. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin[2] hazırlıq mərhələsində (stansiyada işə başlamazdan əvvəl) fəaliyyəti

1. Akkreditə olunan şəxslərin sayı nəzərə alınmaqla, OSKİ stansiyasının standart pasporta uyğun tərtibatının və komplektləşdirilməsinin yoxlanılması.

2. Stansiyada zəruri sərfiyyat materiallarının mövcudluğunun yoxlanılması (akkreditə olunanların sayı nəzərə alınmaqla).

3. Stansiyanın girişində yazılı tapşırığın (brifinqin) mövcudluğunun yoxlanılması.

4. Tibbi sənədlərin stansiyada yerləşdirilməsi (16,17-ci fəsil):

- pasiyentin doldurulmuş könüllü məlumatlı razılıq blankı;

- sitoloji müayinə üçün doldurulmuş yönləndirmə blankı;

- mikroskopiya üçün doldurulmuş yönləndirmə blankı;

- "Süd vəzisinin limfa düyünlərinin müayinəsinin qrafik protokolu" bölməsinə qədər ambulator pasiyentin ssenari üzrə doldurulmuş tibbi arayışı (akkreditə olunanların sayı nəzərə alınmaqla).

5. Kabinetin müayinə hissəsində ginekoloji baxış üçün ginekoloji kresloda yerləşdirilmiş yarımgövdənin mövcudluğunu yoxlamaq.

6. Kabinetin müayinə hissəsində, çarpayının və ya onun imitasiyasının yanında vertikal formada yerləşən, süd vəzilərinin baxışı üçün nəzərdə tutulmuş gövdənin mövcudluğunu yoxlamaq.

7. Videoyazılarının videomüşahidə otağına (mövcud olduqda) yayımlanmasının hazırlığının yoxlanılması.

8. Stansiyanın normal işi üçün lazım olan digər tədbirlərin yerinə yetirilməsi.

9. İAK üzvlərinin, köməkçi heyətin stansiyanın iş prosesində fəaliyyəti

1. "Stansiyanın tapşırığı ilə tanış olun" komandası ilə videokameranın işə salınması (zəruri hallarda).

[2] Praktik vərdişin yerinə yetirilməsinin qiymətləndirilməsinin rahatlığı və obyektivliyi üçün daha bir İAK (İAK üzvlərindən və y yardımçı heyətdən) mütəxəssisinin cəlb olunması məqsədəuyğundur. İAK üzvü akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərini vizual müşahidə edir, kameraları idarə edir və çek-listi doldurur; ikinci İAK üzvü/köməkçi heyət də həmçinin akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərini vizual müşahidə edir, ona əks əlaqə yaradır və simulyatorları/trenajorları idarə edir.

2. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərinin audio-video yazısının keyfiyyətinə nəzarət (zəruri hallarda).

3. Çek-listdəki parametrlərə əsaslanaraq, akkreditə olunan şəxsin işinin ardıcıl olmasının, düzgün/qeyi-düzgün fəaliyyətinin qeydə alınması.

4. Akkreditə olunan şəxslə pasiyentin adından minimal zəruri dialoqun aparılması və situasiyanın (ssenarinin) yerinə yetirilməsi üçün əlavə giriş məlumatlarının təmin edilməsi (cədvəl 7) (ssenari ilə nəzərdə tutulduqda).

5. Özündən heç nə danışmamaq, hətta akkreditə olunan şəxsin fikri ilə razılaşmadığınızda belə danışıqlara getməmək qaydasına riayət etmək. Aydınlaşdırıcı suallar verməmək, tələblər irəli sürməmək.

6. Akkreditə olunan şəxsə "Növbəti stansiyaya keçin" komandası verildikdən sonra istifadə olunan simulyasiya avadanlığının və otağın ilkin vəziyyətə gətirilməsi.

Az iş təcrübəsinə malik İAK üzvləri üçün stansiyanın hazırlanması və çek-listin doldurulması üçün vaxt aralığının artırılmasına yol verilir. Bu halda vaxt aralığı stansiyanın iş dövrünə (10 dəqiqə) bərabər olmalıdır.

Cədvəl 8

Akkreditə olunan şəxsin iş prosesi zamanı nümunə şərhləri:

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni
1	Pasiyentlə kontakt yaratmaq (salamlaşmaq, özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək)	«Salam!» «Mənim adım ________________(SAA)» «Mən Sizin həkim mama-ginekoloqunuzam»
2	Pasiyenti identifikasiya etmək (özünü təqdim etməyi xahiş etmək)	«Özünüzü təqdim edin, zəhmət olmasa. Mən Sizə necə müraciət edə bilərəm?»
3	Fərdi kartı ilə pasiyentin kimliyini yoxlamaq	«Pasiyent identifikasiya edildi»
4	Pasiyentdən vəziyyətini soruşmaq	«Özünüzü necə hiss edirsiniz, Aliyə xanım?»
5	Pasiyentdən şikayətlərini soruşmaq	«Hər hansı bir şikayətiniz varmı?»
6	Aparılacaq proseduru səsləndirmək və onun məqsədini izah etmək	«Sizə, uşaqlıq boynu xəstəliklərinin mövcudluğunu aşkar etmək və sitoloji/mikroskopik müayinə üçün yaxma götürmək məqsədi ilə, uşaqlıq boynunun güzgülərlə müayinəsini edəcəyik»

7	Aparılacaq prosedur üçün pasiyentdən könüllü məlumatlı razılıq almaq	«Qeyd edilən prosedurun yerinə yetirilməsinə etirazınız varmı?»
8	Manipulyasiya masasını hazırlamaq	«İkilaylı steril güzgü, steril mələfə ilə örtülmüş masanın üzərindədir»
9	Pasiyenti hazırlamaq	«Pasiyent birdəfəlik mələfə ilə örtülmüş ginekoloji kresloda uzanıb»
10	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək	«Əllərimi gigiyenik üsulla təmizləyirəm»
11	İşlək əllə ikilaylı güzgünü düz ölçüdə uşaqlıq yolunun ortasına kimi daxil etmək. Güzgünü köndələn ölçüyə çevirib tağlara qədər yeritmək	«İkilaylı güzgünü düz ölçüdə uşaqlıq yolunun ortasına kimi daxil edirəm. Güzgünü köndələn ölçüyə çevirib tağlara qədər yeridirəm»
12	Uşaqlıq boynunun uşaqlıq yolu hissəsinə baxış keçirmək və qiymətləndirmək: forması, rəngi, xarici dəlik, patoloji törəmələrin mövcudluğu, ifrazatın xüsusiyyəti	«Uşaqlıq boynu silindrik/konusvari formadadır, rəngi solğun çəhrayıdır, servikal kanalın xarici dəliyi yarıqvaridir, patoloji törəmələr yoxdur, ifrazat seliklidir»
13	Sitoloji/mkroskopik müayinə üçün yaxma götürmək	1. «Sitofırçanı götürürəm, əsasən ekzoserviksə yerləşdirməyə çalışaraq, servikal kanala yeridirəm, 5 dəfə saat əqrəbi istiqamətində ilk «qanlı şeh» damcılarını alana kimi dairəvi hərəkətlərlə fırladıram» 2. «Folkman qaşığını götürürəm, kiçik tərəfi ilə servikal kanaldakı ifrazatdan götürəm və şüşədə «C» hərfi ilə nişanlanmış nahiyyəyə nazik lay ilə çəkirəm. Folkman qaşığının enli tərəfi ilə ilə uşaqlıq yolu tağındakı ifrazatdan götürürəm və şüşədə «V» hərfi ilə nişanlanmış nahiyyəyə nazik lay ilə çəkirəm»
14	Güzgünü sabitləşdiricidən çıxarmaq, güzgünü tədricən çıxararaq uşaqlıq yolunun divarlarına baxış keçirib qiymətləndirmək: rəngi, patoloji törəmələrin mövcudluğu, ifrazatın xüsusiyyəti	«Uşaqlığı zədələmədən güzgü laylarını tədricən bağlayıraq uşaqlıq yoluna baxış keçirirəm. Uşaqlıq yolu divarlarının selikli qişası solğun çəhrayı rəngdədir, patoloji törəmələr yoxdur, ifrazat qanlıdır/qoxuludur»
15	Bimanual palpasiyanı həyata keçirmək	«Uşaqlıq cisminin, uşaqlıq artımlarının, uşaqlıq yolu tağlarının bimanual palpasiyasını həyata keçirirəm»

tsm@mma.edu.az

Cədvəl 9

İAK üzvünün və akkreditə olunan şəxsin dialoqu çərçivəsində giriş məlumatının nümunə mətnləri:

№	Akkreditə olunan şəxsin praktik fəaliyyəti	Giriş mətni
1	Akkreditə olunan şəxs pasiyentin soyadını, adını və doğulduğu tarixi dəqiqləşdirdiyi zaman	«Əliyeva Aliyə, 17.03.19XX»
2	Pasiyentin vəziyyətini soruşduğu zaman	«Normal»
3	Akkreditə olunan şəxs pasiyentin şikayətlərini soruşduqda	1. «Profilaktik müayinə üçün gəlmişəm» 2. «Qaşınma, qoxulu ifrazat narahat edir»
4	SAT barədə soruşduqda	«SAT 2 həftə əvvəl olub»
5	Prosedura könüllü - məlumatlı razılığın mövcudluğunu yoxlayarkən	«Hesab edək ki, könüllü - məlumatlı razılıq alındı»
6	Əlləri yumağa cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əllər təmizləndi»
7	Əşya şüşələrini işarələməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əşya şüşələri işarələndi»
8	Akkreditə olunan şəxs güzgünü uşaqlıq yoluna daxil edib uşaqlıq boynunu güzgülərə açdıqda	1. «İfrazat seliklidir» 2. «İfrazat qoxuludur»
9	Akkreditə olunan şəxs tərəfindən servikal kanala D tipli sitofırça və ya F3/F4 urogenital zond daxil edildikdə və şərh edərək sitofırçanı və ya zondu ilk “qanlı şeh” damcılarını alana kimi fırladacağını bildirdikdə	«Siz ilk qanlı şeh damcıları aldınız»
10	Akkreditə olunan şəxs bimanual uşaqlıq müayinəsinə keçməzdən öncə Kusko güzgüsünü çıxardıqdan sonra birdəfəlik steril əlcəkləri dəyişməyə cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əlcəklər dəyişdirildi»
11	Uşaqlığın palpasiyası zamanı ağrının olub-olmaması barədə sual verdikdə	«Ağrı yoxdur»
12	Sağ uşaqlıq artımlarının palpasiyası zamanı ağrının olub-olmaması barədə sual verdikdə	«Ağrı yoxdur»
13	Sol uşaqlıq artımlarının palpasiyası zamanı ağrının olub-olmaması barədə sual verdikdə	«Ağrı yoxdur»

tsm@mma.edu.az

14	Uşaqlıq yolu tağlarının palpasiyası zamanı ağrının olub-olmaması barədə sual verdikdə	«Ağrı yoxdur»
15	Akkreditə olunan şəxs müayinənin bitdiyi barədə məlumat verib, pasiyentə təşəkkür edərək, ondan geyinib masanın yanındakı oturacağa əyləşməsini xahiş etdikdə	«Hesab edək ki, pasiyent geyindi və Sizin iş masanınız yanındakı oturacağa əyləşdi»

Cədvəl 10

Akkreditə olunan şəxsin iş prosesi zamanı nümunə şərhləri:

№	**Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti**	**Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni**
1	Pasiyentlə kontakt yaratmaq (salamlaşmaq, özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək)	«Salam!» «Mənim adım ________________(SAA)» «Mən Sizin həkim mama-ginekoloqunuzam»
2	Pasiyenti identifikasiya etmək (özünü təqdim etməyi xahiş etmək)	«Özünüzü təqdim edin, zəhmət olmasa. Mən Sizə necə müraciət edə bilərəm?»
3	Fərdi kartı ilə pasiyentin kimliyini yoxlamaq	«Pasiyent identifikasiya edildi»
4	Pasiyentdə vəziyyətini soruşmaq	«Özünüzü necə hiss edirsiniz, Aliyə xanım?»
5	Pasiyentdən şikayətlərini soruşmaq	«Hər hansı bir şikayətiniz varmı?»
6	Aparılacaq proseduru səsləndirmək və onun məqsədini izah etmək	«Sizi patoloji dəyişikliklərin mövcudluğunu aşkar etmək məqsədilə süd vəzilərinin müayinəsi proseduru gözləyir»
7	Aparılacaq prosedur üçün pasiyentdən könüllü məlumatlı razılıq almaq	«Qeyd edilən prosedurun yerinə yetirilməsinə etirazınız varmı?»
8	Pasiyenti hazırlamaq	«Pərdənin arxasına keçin, zəhmət olmasa, qurşağa qədər soyunun və əllərinizi gövdə boyu aşağı salın»
9	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək	«Əllərimi gigiyenik üsulla təmizləyirəm»
10	Vizual olaraq hər bir süd vəzisinə baxış keçirmək və qiymətləndirmək	«Dəri örtükləri fizioloji rəngdədir, süd vəzilərin dəri strukturu patoloji dəyişiksizdir; gilələrdən görünən ifrazat müşahidə olunmur; sağ və sol süd vəziləri simmetrikdir; damar şəkli nəzərə çarpan deyil. Gilələrdə geri çəkilən nahiyyələr yoxdur. İnframammar nahiyyə patologiyasızdır»
11	Pasiyentdən əllərini yuxarı qaldırmasını və başının arxasında çarpazlamasını xahiş etmək	«Zəhmət olmasa, əllərinizi qaldırın və başınızın arxasında çarpazlayın»

tsm@mma.edu.az

12	Süd vəzilərinə təkrar baxış keçirmək	«Dəri örtükləri fizioloji rəngdədir, süd vəzilərin dəri strukturu patoloji dəyişiksizdir; giləlırdən görünən ifrazat müşahidə olunmur; sağ və sol süd vəziləri simmetrikdir; damar şəkli nəzərə çarpan deyil. Gilələrdə geri çəkilən nahiyyələr yoxdur. İnframammar nahiyyə patologiyasızdır»
13	Arxası üstə uzanmış vəziyyətdə ağrı olmayan süd vəzisində kənardan mərkəzə doğru saat əqrəbi istiqamətində palpasiyaya başlamaq	«Kənardan mərkəzə doğru saat əqrəbi istiqamətində sol/sağ süd vəzisinin palpasiyasını həyata keçirirəm»
14	Gilələrdən ifrazatın mövcudluğunu yoxlamaq	«Aliyə xanım, gilələrdən ifrazatın mövcudluğunu yoxlamaq üçün, süd vəzilərini gilələrin əsasından sıxıram»
15	İfrazat olduğu təqdirdə sitoloji müayinə üçün yaxma izi götürmək	«Sitoloji müayinə üçün şüşə götürürəm, ifrazatla iz qoyuram, digər şüşənin kənarı ilə şüşəyə yaxıram və qurumağa qoyuram. Hər süd vəzisindən iki şüşə»
16	Limfa düyünlərini palpasiya etmək	«Qoltuqaltı limfa düyünlər qrupunu/ paramammar/boyun/körpücüküstü/körpücükaltı limfa düyünlərini palpasiya edirəm»

Cədvəl 11

İAK üzvünün və akkreditə olunan şəxsin dialoqu çərçivəsində giriş məlumatının nümunə mətnləri:

№	**Akkreditə olunan şəxsin praktik fəaliyyəti**	**Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni**
1	Akkreditə olunan şəxs pasiyentin soyadını, adını və doğulduğu tarixi dəqiqləşdirdiyi zaman	«Əliyeva Aliyə, 17.03.19XX»
2	Pasiyentin vəziyyətini soruşduğu zaman	«Normal»
3	Akkreditə olunan şəxs pasiyentin şikayətlərini soruşduqda	3. «Sağ süd vəzisində ağrı və ifrazat narahat edir» 4. «Mən süd vəzilərinin profilaktik müayinəsi üçün gəlmişəm»
4	Süd vəzisindən/vəzilərindən ifrazatla bağlı suallar zamanı	«İfrazatın nə vaxt başladığına diqqət etməmişəm, nə ilə əlaqəli olduğunu bilmirəm, müşayiət edən xəstəliklər yoxdur»
5	Prosedur üçün könüllü - məlumatlı razılığın mövcudluğunu yoxlayarkən	«Hesab edək ki, könüllü - məlumatlı razılıq alındı»
6	Müayinədən öncə əlləri yumağa cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əllər təmizləndi»

7	Akkreditə olunan şəxs pasiyentdən əllərini gövdə boyu aşağı salmasını xahiş etdikdə	«Pasiyent əllərini gövdə boyu aşağı saldı»
8	Akkreditə olunan şəxs pasiyentdən əllərini yuxarı qaldıraraq başının arxasında çarpazlamağı xahiş etdikdə	«Pasiyent əllərini qaldıraraq başının arxasında çarpazladı»
9	Akkreditə olunan şəxs süd vəzilərinin palpasiyası zamanı ağrının olub-olmadığını soruşarsa	3. «Sağ süd vəzisində ağrı və axıntı var» 4. «Ağrı yoxdu»
10	Akkreditə olunan şəxs limfa düyünlərinin palpasiyası zamanı ağrının olub-olmadığını soruşarsa	«Limfa düyünlərinin palpasiyası ağrısızdır»
11	Akkreditə olunan şəxs çarpayıda uzanmış vəziyyət almasını xahiş etdikdə	«Hesab edək ki, pasiyent uzanmış vəziyyət aldı»
12	Akkreditə olunan şəxs tərəfindən ardıcıl olaraq hər iki tərəfdən barmaqlarla gilənin əsasında süd vəzisi toxumalarını sıxma hərəkətini icra etdikdə	Sualı gözləmədən 3. «Gilələrdən ifrazat müşahidə olunur» 4. «Gilələrdən ifrazat müşahidə olunmur»
13	Pasiyentdən geyinib masanın yanındakı oturacaqda əyləşməyi xahiş etdikdə	«Hesab edək ki, pasiyent geyindi və Sizin iş masanızın yanındakı oturacağa əyləşdi»
14	Müayinənin sonunda əlləri yumağa cəhd etdikdə	«Hesab edək ki, əllər təmizləndi»

Pasiyentə müraciət zamanı akkreditə olunan şəxsin təqribi şərhləri

Ssenari 1,2

№	Akkreditə olunan şəxsin praktik fəaliyyəti	Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni
1	Pasiyenti güzgünü daxil etdiyinizə dair xəbərdar etmək	«İndi siz biraz narahatlıq hiss edəcəksiniz»
2	Pasiyenti uşaqlıq boynu müayinəsinə dair xədərdar etmək	«İndi siz biraz narahatlıq hiss edəcəksiniz»
3	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandırmaq	«Müayinə bitdi, qalxıb geyinə və oturacağa əyləşə bilərsiniz»
4	Ehtiyac yaranarsa, pasiyentə qalxması üçün kömək etmək	«Sizə çarpayıdan qalxmağa kömək edim?»
5	Müayinə nəticələri barədə pasiyenti məlumatlandırmaq	«Müayinə nəticəsində heç bir patalogiya aşkarlanmamışdır 1. Orta həcmdə qanlı ifrazat var. Sitoloji müayinə üçün yaxma götürülüb.

		2. Orta həcmli qoxulu ifrazat mövcuddur. Mikroskopik müayinə üçün yaxma götürülüb»
6	Növbəti müayinə planları və təkrar müayinə tarixi haqqında məlumat vermək	«Siz USM keçməlisiniz və 7-10 gün sonra USM nəticələrinizlə təkrar müayinəyə yaxınlaşarsınız, o zamana kimi nəticələriniz hazır olacaq»

Ssenari 3,4

№	Akkreditə olunan şəxsin praktik fəaliyyəti	Akkreditə olunan şəxsin təqribi mətni
1	Pasiyentdən əllərini gövdə boyu aşağı salmasını xahiş etmək	«Aliyə xanım, zəhmət olmasa əllərinizi gövdə boyu aşağı salın»
2	Pasiyentdən əllərini yuxarı qaldırıb başının arxasında çarpazlamağı xahiş etmək	«Aliyə xanım, əllərinizi yuxarı qaldırıb başınızın arxasında çarpazlayın»
3	Pasiyenti palpasiyanı başlamağa dair məlumatlandırmaq	«İndi süd vəzilərinin palpasiyası həyata keçiriləcək»
4	Müayinəni davam etmək üçün pasiyentə kürəyi üstə çarpayıya uzanmasını təklif etmək	«Zəhmət olmasa çarpayıya uzanın»
5	Ağrı olduğu təqdirdə məlumat verməyi xahiş etmək	«Əgər ağrı olarsa bu barədə məlumat verin»
6	Pasiyenti ifrazatın mövcudluğunu yoxlamaq məqsədilə giləni/gilələri sıxmaqla məlumatlandırmaq	«Aliyə xanım, gilədən/gilələrdən ifrazatın mövcudluğunu yoxlamaq məqsədilə süd vəzilərini gilələrinin əsasında sıxıram»
7	Pasiyentə, ifrazat olduğu təqdirdə yaxma izi götürülməsinin zəruri olduğuna dair məlumatlandırmaq	«Sitoloji müayinə üçün gilədən ifrazat götürməliyik. Siz biraz narahatlıq hiss edə bilərsiniz»
8	Pasiyenti limfa düyünlərinin palpasiyasına dair məlumatlandırmaq	«Limfa düyünlərinin palpasiyasına başlayıram»
9	Pasiyentdən çarpayıda oturaq vəziyyət almasını xahiş etmək	«Aliyə xanım, zəhmət olmasa çarpayıda oturaq vəziyyət alın»
10	Pasiyentdən üzünü ona çevirməsini xahiş etmək	«Aliyə xanım, üzünüzü mənə çevirin»
11	Müayinənin bitdiyinə dair pasiyenti məlumatlandırmaq	«Müayinə bitdi, qalxıb geyinə və oturacağa əyləşə bilərsiniz»
12	Müayinə nəticələri ilə bağlı pasiyenti məlumatlandırmaq	3. «Süd vəzilərinin palpasiyası zamanı, süd vəzisinin yuxarı kvadrantında törəmə təyin edildi»

		4. «Süd vəzilərinin palpasiyası zamanı, heç bir patologiya aşkarlanmadı»
13	Pasiyenti növbəti müayinə planları və təkrar gəliş vaxtıyla bağlı məlumatlandırmaq	«Siz mütləq mammoqrafiyadan keçməlisiniz və 5 gün sonra müayinə nəticələri ilə təkrar müayinəyə yaxınlaşmalısınız»

10. Stansiyanın pasportunun normativ-metodik təminatı

1. C.Qurbanova, G.Rzayeva, M.Jugeli Serviks, uşaqlıq yolu və vulva xəstəlikləri. 2021.
2. Uilyams Mamalıq. Makqrou Hill/Tibb. 26-cı nəşr, 2022
3. Uilyams Ginekologiya. Makqrou Hill/Tibb. 4-cü nəşr, 2021
4. Netter mamalıq-ginekologiya. Rocer P.Smit, Elsevier Science nəşri, 4-cü nəşr nəşr, 2023
5. Mamalıq. H.M.Savelyeva, H.T.Suxix, V.N.Serova, V.Y.Radzinskiy. 2-ci nəşr. M.: ГЭОТАР-Медиа, 2019.
6. https://geekymedics.com/speculum-examination-osce-guide/
7. https://geekymedics.com/vaginal-swabs-osce-guide/
8. https://geekymedics.com/cervical-smear-test/
9. https://geekymedics.com/bimanual-vaginal-examination/
10. https://geekymedics.com/breast-examination-osce-guide/

11. Akkreditə olunan şəxs/İAK üzvləri üçün istinad məlumatı (Əlavə 1-2)

12. Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyətlərinin qiymətləndirilməsi meyarları

Akkreditə olunan şəxsin icra etdiyi işin düzgünlüyünün və ardıcıllığının qiymətləndirilməsi elektron çek-listdə aşağıdakı düymələrin aktivləşdirilməsi vasitəsilə həyata keçirilir:

- «Bəli» - fəaliyyət icra edilib;
- «Xeyr» - fəaliyyət icra edilməyib.

Hər bir pozisiya İAK üzvü tərəfindən elektron çek-listə daxil edilir.

13. Vərdişin yerinə yetirilməsi alqoritmi

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti
1	Pasiyentlə salamlaşmaq
2	Özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək
3	Tibbi sənədlərlə tutuşduraraq pasiyentdən soruşmaq: • Adı, soyadı, ata adı • Təvəllüdü
4	Pasiyentdən vəziyyətini soruşmaq
5	Pasiyentdən, adı ilə müraciət edərək (Aliyə xanım) şikayətlərini soruşmaq • SAT-ı dəqiqləşdirmək
6	Pasiyenti aparılacaq manipulyasiya haqqında məlumatlandırmaq
7	Prosedurun keçirilməsi üçün məlumatlandırılmış könüllü razılığın mövcudluğundan əmin olmaq
8	Pasiyentdən pərdənin arxasına keçməyi və qurşaqdan aşağı soyunmağı və ginekoloji kresloya uzanmağı xahiş etmək
İş yerinin hazırlanması	
9	İşıqlandırma avadanlığının işləkliyini yoxlamaq
10	• Steril əlcəklərin • fərqli ölçülərdə uşaqlıq yolu güzgülərinin • laborator müayinə metodları üçün şüşələrin • sitofırçaların • Folkman qaşıqlarının • steril tənzif kürəciklərin • şüşədə yazmaq üçün markerin • kornsanqın mövcudluğunu yoxlamaq
Həkimin hazırlığı	
11	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
12	Müayinədə istifadə olunan tibbi ləvazimatları (güzgülər, əlcəklər, bioloji materialın götürülməsi üçün alətlər) pasiyentin yanında açmaq, qablaşmasından çıxarmaq və ləyənə yerləşdirmək
13	Steril alətlərin qablaşdırmalarını A sinif tullantı qabına atmaq
14	Mikroskopiya üçün şüşələri işarələmək (1,5 sm yer saxlanılıb markerlə pasiyentin SA, SAT və yaxmanın götürüldüyü nahiyyə qeyd edilir); Papanikolau üsülu ilə boyanmış yaxmanın sitologiyası üçün 1 şüşə və mikroskopik müayinə üçün 1 şüşə
15	Əlləri dezinfeksiya edib birdəfəlik steril əlcəklər geyinmək
Xarici cinsiyyət orqanlarının baxışı. Səsləndirmək: ***Xarici cinsiyyət orqanlarının baxışına başlayıram***	
16	Xarici cinsiyyət orqanlarının inkişafı
17	Tüklənmə xüsusiyyəti

tsm@mma.edu.az

18	Dəri örtüklərinin və selikli qişaların vəziyyəti
19	Vulvar halqa nahiyyəsinin vəziyyəti: kiçik, böyük cinsiyyət dodaqları, klitor və uşaqlıq yolunun arxa bitişməsi
20	Uşaqlıq yolu dəhlizi və bartolin vəzinin vəziyyəti
21	Perianal nahiyyənin vəziyyəti
22	İfrazatın mövcudluğu və ya olmaması, ifrazatın xüsusiyyəti
Güzgülərlə uşaqlıq boynuna və uşaqlıq yolunun selikli qişasına baxış	
23	Güzgünü işlək əllə layları II və III barmaqaların arasında qalacaq şəkildə götürmək
24	Sərbəst əlin I və II barmaqları ilə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını aralamaq
25	Pasiyenti güzgünü daxil etdiyinizə dair xəbərdar etmək, *«İndi siz biraz narahatlıq hiss edəcəksiniz»*
26	Güzgünü uşaqlıq yoluna mütləq bağlı şəkildə daxil etmək
27	• güzgünün bağlanma müstəvisi cinsiyyət yarığıyla üst-üstə düşməlidir
28	Güzgünün daxil olması prossesində, güzgünün tutacağını aşağı endirərək 90° çevirmək lazımdır
29	Güzgünü açmaq və uşaqlıq boynunu aydın görmək
30	Pasiyentdən onun vəziyyətini soruşmaq
31	Güzgünü kilid ilə sabitləmək
Uşaqlıq yolu və boynunun baxışı zamanı qiymətləndirilən parametrləri səsləndirmək:	
32	Uşaqlıq yolunun həcmi
33	Uşaqlıq yolu divarlarının vəziyyəti
34	Uşaqlıq yolunun selikli qişasının rəngi və vəziyyəti
35	İfrazatın xüsusiyyəti
36	Uşaqlıq boynunun ölçüləri və forması
37	Deformasiyaların mövcudluğu
38	Uşaqlıq boynunun uşaqlıq yolu hissəsinin səthinin xüsusiyyəti (düz səthli, kələ-kötür səthli)
39	Uşaqlıq boynunun selikli qişasısının vəziyyəti
40	Xarici dəliyin vəziyyəti
Sitoloji müayinə üçün endo- və ekzoserviksdən ekskoriativ materialın götürülməsi	
Papanikolau üsulu ilə boyanmış yaxmanın sitoloji müayinə metodu üçün endo- və ekzoserviksdən qaşıntı almaq	
41	Kornsanq ilə steril tənzif kürəcik götürmək. Tənzif vasitəsi ilə uşaqlıq boynundan seliyi kürəciklə silmək.
42	Kürəciyi B sinif tullantı qabına atmaq
43	Kornsanqı növbəti sterilizasiya üçün dezinfeksiyaedici məhlul olan konteynerə atmaq
44	Endoserviksdən və ekzoserviksdən materialın alınması Sitofırçanı (F1 Cervix Brush tipli urogenital zond) əsasən ekzoserviksdə yerləşdirmək, 5 dəfə saat əqrəbi istiqamətində ilk “qan şeh” damcıları alınana qədər çevirmək

tsm@mma.edu.az

45	Ekzo- və endoservikdən ekskoriativ materialın yaxmasının hazırlanması F1 Cervix Brush tipli urogenital zond vasitəsilə alınan ekskoriativ materialı sitofırça ilə bir dəfə bir istiqamətdə xətti hərəkətlə şüşənin yarısına qədər şüşə boyu çəkmək. F1 tipli sitofırçanı 180° çevirmək və biomaterialı şüşənin geri qalan yarısına xətti hərəkətlərlə çəkərək sitofırçanın şüşə boyu hərəkətini davam etdirmək.
46	F1 Cervix Brush tipli urogenital zondu B tipli tullantı qabına atmaq
47	Papanikolau müayinəsi üçün endo- və ekzoserviks yaxmasının hazırlanması şüşəyə çəkilmiş endo- və ekzoserviksdən alınan ekskoriativ materialı sabitləmək: yaxma sahəsini tamamilə örtmək üçün şüşədən 20 sm məsafədən aerozol ilə fiksatoru tətbiq etmək, quruması üçün 10 dəqiqə saxlamaq
Qram üsulu ilə boyanmış yaxmanın mikroskopik müayinəsi üçün əşya şüşəsində bioloji materialın götürülməsi	
48	B tipli urogenital zondun (Folkman qaşığı), kiçik tərəfi (diametr 2 mm) ilə servikal kanaldakı ifrazatdan götürmək və maksimum nazik lay ilə şüşədə "C" hərfi ilə nişanlanmış nahiyyəyə çəkmək
49	Folkman qaşığının enli tərəfi (4 mm) ilə uşaqlıq yolu tağındakı ifrazatdan götürmək və Qram üsulu ilə boyanmış yaxmanın mikroskopik müayinəsi üçün maksimum nazik lay ilə şüşədə "V" hərfi ilə nişanlanmış nahiyyəyə çəkmək
50	Folkman qaşığını B tipli tullantı qabına atmaq
51	Şüşələri quruması üçün 10 dəqiqə açıq havada saxlamaq
Uşaqlıq yolu güzgüsünü xaric etmək	
52	Güzgünü sabitləşdiricidən çıxarmaq və bağlamaq
53	Güzgünü əks istiqamətdə çevirərək tədricən çıxarmaq
54	Güzgünü çıxararkən uşaqlıq yolu divarlarına baxış keçirmək və qiymətləndirmək
55	Kusko tipli ginekoloji güzgünü B tipli tullantı qabına atmaq
Bimanual uşaqlıq yolu müayinəsi	
56	Steril baxış əlcəklərini dəyişmək
57	Sərbəst əllə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını aralamaq
58	İşlək əlin vəziyyəti: işlək əlin IV və V barmaqları qatlanmış və əlin ovuc hissəsinə gətirilmiş, II və III barmaqlar önə doğru açılmış, I barmaq açıq vəziyyətdə
59	Pasiyenti uşaqlıq boynu müayinəsinə dair xədərdar etmək, *«İndi siz biraz narahatlıq hiss edəcəksiniz»*
60	İşlək əlin orta barmağını orta falanqaya qədər uşaqlıq yoluna daxil etmək, daha sonra işlək əlin şəhadət barmağını orta barmağın üzərindən sürüşdürərək uşaqlıq yoluna daxil etmək
61	Uşaqlıq yoluna daxil edilmiş barmaqları yastıqcıqları üzü yuxarı 90 dərəcə çevirmək
62	Uşaqlıq yolu müayinəsi zamanı qiymətləndirilən parametrləri səsləndirmək: tağların həcmi, quruluş xüsusiyyətləri və ağrılı/sız olması
63	Subdominant əli qasıq nahiyyəsinin üstündə, qarının orta xətti boyunca, orta barmaq yastığı göbək və qasıq arasındakı məsafənin ortasında olmaqla yerləşdirmək
64	Palpasiya yalnız barmaq yastıqları ilə həyata keçirilir

tsm@mma.edu.az

Uşaqlığın müayinəsi zamanı aşağıdakıları qiymətləndirmək:	
65	Yerləşməsi
66	Lateral meyllənmənin mövcudluğu
67	Forma
68	Ölçülər
69	Konsistensiya
70	Səthi
71	Hərəkətlilik
72	Uşaqlıq boynunu hərəkət etdirdikdə ağrının olub-olmaması
73	Ağrı
Uşaqlığın sol və sağ artımlarının palpasiyası, trenajor imkanlarının məhdud olmasını nəzərə alaraq qiymətləndirmə parametrlərinin səsləndirilməsi:	
74	Ölçülər
75	Hərəkətlilik
76	Ağrı
Uşaqlıq yolunun sağ, sol, arxa və ön tağlarının palpasiyası və qiymətləndirilən parametrlərin təsviri	
77	Tağların həcmi
78	Tağların vəziyyəti
79	Barmaqları uşaqlıq yolundan çıxarmaq və ifrazatı qiymətləndirmək: rəng, kəmiyyət, xüsusiyyət
80	Əlcəkləri çıxarmaq, B sinif tullantı qabına atmaq
81	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
82	Pasiyentə müayinənin bitdiyini, onun ayağa qalxıb, geyinə biləcəyini xəbər vermək və nəticələri müzakirə etmək üçün iş masasının yanındakı oturacağa əyləşməyi təklif etmək
83	Üzərində pasiyentdən alınmış ginekoloji analizlərin doldurulmuş blankları olan masanın arxasına keçmək və oturacaqda əyləşmək
Şərti olaraq sizin iş masanızının yanında əyləşən şərti olaraq geyinmiş şərti pasiyentə xəbər etmək	
84	Müayinənin nəticələri
85	Sonrakı müayinə üçün düzgün plan
86	Növbəti gəliş üçün düzgün vaxt təyin etmək

tsm@mma.edu.az

14. Vərdişin yerinə yetirilməsi alqoritmi (süd vəzilərinin palpasiyası)

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti
1	Pasiyentlə salamlaşmaq
2	Özünü təqdim etmək, öz rolunu qeyd etmək
3	Tibbi sənədlərlə tutuşduraraq pasiyentdən soruşmaq: • Adı, soyadı, ata adı • Təvəllüdü
4	Pasiyentdən vəziyyətini soruşmaq
5	Pasiyentdən soruşaraq dəqiqləşdirmək: • Neçə müddətdir ki, siz giləden/gilələrdən ifrazat müəyyən etmisiniz • Öz vəziyyətinizi nə ilə əlaqələndirirsiniz • Müşayiət olunan xəstəliklər varmı
6	Pasiyenti aparılacaq manipulyasiya haqqında məlumatlandırmaq
7	Prosedurun keçirilməsi üçün məlumatlandırılmış könüllü razılığın mövcudluğundan əmin olmaq
8	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
9	Birdəfəlik baxış əlcəklərini geyinmək
10	Pasiyentdən pərdənin arxasına keçməyi və qurşağa qədər soyunmağı xahiş etmək
11	Pasiyentdən əllərini gövdə boyu aşağı salmasını xahiş etmək
12	Qiymətləndirmək və şərh etmək: • dəri örtüklərinin rəngi • süd vəzilərinin dərisinin strukturu • gilələrdə ifrazatın mövcudluğu
13	Sağ və sol vəziləri simmetrikliyinə görə müqayisə etmək, şərh etmək
14	Damar şəklini, onun xüsusiyyətini qiymətləndirmək, şərh etmək
15	Sağ/sol gilədə içəri çəkilmələrin olub-olmamasını qiymətləndirmək, şərh etmək
16	İnframammar nahiyyədə baxış həyata keçirmək, şərh etmək
17	Əlləri qaldırmağı və başın arxasında çarpazlamağı təklif etmək
18	Süd vəzilərinə təkrar baxış həyata keçirmək
19	• süd vəzilərinin dərisində lokal dəyişikliklərin olub-olmamasını qiymətləndirmək
20	• baxış nəticələrini formalaşdırmaq
21	Pasiyenti palpasiyanı başlamağa dair məlumatlandırmaq: *«İndi süd vəzilərinin palpasiyası həyata keçiriləcək»*
22	Pasiyentdən başlığı 45° qaldırılmış çarpayıya uzanmasını xahiş etmək
23	Ağrı hiss etdikdə xəbər verməsini xahiş etmək
24	Pasiyentdən sol əlini başının arxasına qoymağı xahiş etmək
25	Sol süd vəzisi toxumalarında 2,3,4-cü barmaq yastıqları ilə kənardan mərkəzə doğru saat əqrəbi istiqamətində palpasiyanı həyata keçirmək
26	• nəticəni formalaşdırmaq
27	Pasiyentdən sağ əlini başının arxasına qoymağı xahiş etmək

tsm@mma.edu.az

28	Sağ süd vəzisi toxumalarında 2,3,4-cü barmaq yastıqları ilə kənardan mərkəzə doğru saat əqrəbi istiqamətində palpasiyanı həyata keçirmək
29	• nəticəni formalaşdırmaq
30	Subdominant əlin ovcuyla süd vəzisini dəstəkləmək
31	Pasiyentdən çarpayıda oturaq vəziyyət almasını xahiş etmək
32	Gilədən ayrılan ifrazatı qiymətləndirmək üçün pasiyenti xəbərdar edərək süd vəzisi toxumasını gilənin əsasında barmaqlarla sıxmaq
33	• hər iki tərəfdən ardıcıl olaraq
34	Gilədən/gilələrdən ifrazat aşkar edildiyi təqdirdə, pasiyenti xəbərdar edərək sitoloji müayinə üçün bioloji material götürmək
35	Gilələrdən ifrazat aşkar edilmədikdə, gilələrdən ifrazatın olmadığını səsləndirmək
36	Pasiyenti limfa düyünlərinin palpasiyasına dair məlumatlandırmaq
37	Əvvəlcə sol tərəfdə, sonra isə sağ tərəfdə qoltuqaltı limfa düyünlər qrupunu palpasiya etmək
38	• döş (ön) limfa düyünlərini palpasiya etmək
39	• mərkəzi (medial) limfa düyünlərini palpasiya etmək
40	• kürəkaltı (arxa) limfa düyünlərini palpasiya etmək
41	• humoral (lateral) limfa düyünlərini palpasiya etmək
42	• zirvə qrupu limfa düyünlərini palpasiya etmək
43	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda paramammar limfa düyünlərinin palpasiyasını həyata keçirmək
44	• nəticəni formalaşdırmaq
45	Pasiyentin arxasına keçmək və ya manekenin arxasını özünə tərəf çevirmək
46	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda boyun limfa düyünlərinin palpasiyasını həyata keçirmək
47	• nəticəni formalaşdırmaq
48	Hər iki tərəfdən körpücüküstü limfa düyünlərini palpasiya etmək
49	• nəticəni formalaşdırmaq
50	Pasiyentdən üzünü ona doğru çevirməsini xahiş etmək (manekeni özünə tərəf çevirmək)
51	Hər iki tərəfdən körpücükaltı limfa düyünlərini palpasiya etmək
52	• nəticəni formalaşdırmaq
Müayinəni yekunlaşdırmaq	
53	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandıraraq, geyinməsini təklif etmək və oturacağa əyləşməyə dəvət etmək
54	Əlcəkləri, sərfiyyat materiallarını B sinif tullantı qabına atmaq
55	Əlləri gigiyenik üsulla təmizləmək
56	Pasiyenti baxış nəticələri və sonrakı müayinə planı ilə məlumatlandırmaq
57	Qrafik protokolu düzgün doldurmaq
58	Ambulator kartda tam düzgün nəticəni seçmək
59	Sonrakı müayinə planını düzgün, tam həcmdə tərtib etmək, təkrar gəliş vaxtını təyin etmək

tsm@mma.edu.az

15. Könüllü-məlumatlı razılıq

Azərbaycan Respublikasının
"Əhalinin sağlamlığının qorunması barədə”
Qanuna əsasən təsdiq edilmişdir

Ginekoloji müayinənin aparılmasına icazə ilə bağlı

KÖNÜLLÜ-MƏLUMATLI RAZILIQ

Hər bir vətəndaşın, təxirəsalınmaz tibbi yardım göstərilməsi halları istisna olmaqla, öz istəyi ilə həkimini, müalicə həkimini və müalicə-profilaktika müəssisəsini seçmək hüququ vardır. Bu qanunu nəzərə alaraq,

Mən, ***Əliyeva Aliyə Əli qızı***, növbəti tibbi müdaxilə növlərinə könüllü-məlumatlı razılıq verirəm: ***kresloda ginekoloji müayinəyə, sitologiya və mikroskopiya üçün urogenital nahiyyədən ayrılan bioloji materialın götürülməsinə.***

1. Müayinənin məqsəd və mahiyyətini şəxsən mənə mama-genekoloq ______________________________________ izah edib.

2. Mən, şikayətlərim, xəstəliyim, sağlamlıq problemlərim, məndə olan allergik reaksiyalar, alkoqolun, narkotik maddələrin və hər hansı digər preparatların mütəmadi qəbulu barəsində öz həkimimə deməyə borclu olduğumu bilirəm.

3. Laborator müayinələr üçün materialın götürülməsinə aid müvafiq qaydalara riayət etməliyəm.

4. Laborator müayinələr üçün bioloji materialın götürülməsi zamanı müəyyən manipulyasiyaların yerinə yetirilməsinə icazə verməliyəm.

5. Həkimlə vəziyyətim barədə söhbət etmək və müalicə barədə sual vermək imkanım olmuş, həkim bütün suallarımı mənim başa düşəcəyim tərzdə cavablandırmışdır.

6. Mənə məlumat verildi ki, müayinə və müalicə təyinatlarına müalicə həkimi məsuliyyət daşıyır.

7. Bu sənədlə tanış olduğumu, onun məzmununun həkim tərəfindən mənə hərtərəfli izah edildiyini və müayinəyə razılığımı imzamla təsdiq edirəm:

____________________ 202_-ci il   İmza:

Pasiyent yetkinlik yaşına çatmadıqda onun valideyininin, pasiyentin razılığı ilə və ya pasiyent sənədi imzalamaq iqtidarında olmadıqda məlumatlandırılmış yaxın qohumunun imzası

____

(S.A.A. və qohumluq dərəcəsi)

____________________ 202_-ci il   İmza:

tsm@mma.edu.az

Könüllü-məlumatlı razılıq (süd vəzilərinin palpasiyası)

Azərbaycan Respublikasının
"Əhalinin sağlamlığının qorunması barədə"
Qanuna əsasən təsdiq edilmişdir

Ginekoloji müayinənin aparılmasına icazə ilə bağlı

KÖNÜLLÜ-MƏLUMATLI RAZILIQ

Hər bir vətəndaşın, təxirəsalınmaz tibbi yardım göstərilməsi halları istisna olmaqla, öz istəyi ilə həkimini, müalicə həkimini və müalicə-profilaktika müəssisəsini seçmək hüququ vardır. Bu qanunu nəzərə alaraq,

Mən, ***Əliyeva Aliyə Əli qızı***, növbəti tibbi müdaxilə növlərinə könüllü-məlumatlı razılıq verirəm: ***süd vəzilərinin və regional limfa düyünlərinin müayinəsinə və giləlrdən ayrılan ifrazatdan sitoloji müayinə üçün götürülməsinə.***

1. Müayinənin məqsəd və mahiyyətini şəxsən mənə mama-genekoloq ______________________________________ izah edib.

2. Mən, şikayətlərim, xəstəliyim, sağlamlıq problemlərim, məndə olan allergik reaksiyalar, alkoqolun, narkotik maddələrin və hər hansı digər preparatların mütəmadi qəbulu barəsində öz həkimimə deməyə borclu olduğumu bilirəm.

3. Laborator müayinələr üçün materialın götürülməsinə aid müvafiq qaydalara riayət etməliyəm.

4. Laborator müayinələr üçün bioloji materialın götürülməsi zamanı müəyyən manipulyasiyaların yerinə yetirilməsinə icazə verməliyəm.

5. Həkimlə vəziyyətim barədə söhbət etmək və müalicə barədə sual vermək imkanım olmuş, həkim bütün suallarımı mənim başa düşəcəyim tərzdə cavablandırmışdır.

6. Mənə məlumat verildi ki, müayinə və müalicə təyinatlarına müalicə həkimi məsuliyyət daşıyır.

7. Bu sənədlə tanış olduğumu, onun məzmununun həkim tərəfindən mənə hərtərəfli izah edildiyini və müayinəyə razılığımı imzamla təsdiq edirəm:

____________________ 202_-ci il İmza:

Pasiyent yetkinlik yaşına çatmadıqda onun valideyininin, pasiyentin razılığı ilə və ya pasiyent sənədi imzalamaq iqtidarında olmadıqda məlumatlandırılmış yaxın qohumunun imzası

____

(S.A.A. və qohumluq dərəcəsi)

____________________ 202_-ci il İmza:

tsm@mma.edu.az

16. Tibbi sənədləşmə

Akkreditə olunan şəxsin pasiyentdən götürəcəyi ginekoloji yaxma üçün blanklar (bax 6), seçilmiş ssenariyə uyğun olaraq stansiyanın təsisçiləri tərəfindən mütləq şəkildə kağız variantında doldurulur və akkreditə olunan şəxsin iş masasının üzərinə yerləşdirilir.

16.1. Sitoloji müayinəyə göndəriş və profilaktik ginekoloji baxış, skrininq zamanı əldə olunan materialın müayinə nəticəsi

S.A.A. (tam) ____

Doğum tarixi …………………… _______________il.

Sığorta ____ şirkət

Sığorta vəsiqəsi № ____________________________Seriya______________________

Pasiyentin ünvanı ____

Diaqnoz (sitoloji müayinəyə göndəriş zamanı):

____

____

XBT-10 üzrə kod …………___

Sonuncu menstruasiya tarixi ……… ________il.

Menopauza ___________ yaş

Tətbiq olunan müalicə ____

____

Qaşıntı alınmışdır (xətt çəkərək seçmək): uşaqlıq yolu, ekzoserviks, endoserviks

Biomaterialın götürülmə tarixi ____

Materialı yönləndirən həkimin S.A.A.______________________________________

İmza____

tsm@mma.edu.az

Sitoloji müayinə nəticələri № ______________

Materialın daxil olma tarixi _______________________
Preparatın keyfiyyəti: adekvatdır, kifayət qədər adekvat deyil, adekvat deyil
1. Sitoqramma (doğru olanı qeyd etmək):
1.1. Xüsusiyyətsizdir (təsvir etmək):

____

____
1.2. Selikli qişanın yaşla əlaqədar dəyişiklikləri ilə:
- atrofik növ yaxma;
- aralıq növ yaxma.
1.3. Atrofik vaginit (kolpit)
2. Sitoqramma (təsvir): ____
____
____
uyğunlaşır:
2.1. Silindirik (vəzvari) epitel proliferasiyası.
2.2. Yastı epitel hiperkeratozu.
2.3. Selikli qişanın iltihab prosesi (vaginit, ekzoservisit, endoservisit)
nəzərə çarpma dərəcəsini müəyyənləşdirmək

____
etioloji faktor ____
2.4. Bakterial vaginoz.
2.5. Yastı epitel hüceyrələrinin kəskin ifadə olunmamış dəyişiklikləri (LSIL, CIN I, HPV):
- yüngül displaziya;
-papillomavirus infeksiyasına xas dəyişikliklər.
2.6. Yastı epitel hüceyrələrinin ifadə olunmuş dəyişiklikləri (dəqiqləşdirmək) (HSIL, CIN II, CIN III, Cr in situ, HPV):
- orta displaziya;
- ağır displaziya.
2.7. Xərçəng (formasını dəqiqləşdirmək)

____
3. Sitoloji dəyişikliklərin digər növləri
____
____
____
4. Əlavə təfərrüatlar ____
____
Müayinənin aparılma tarixi____
Müayinəni aparan həkim-sitoloqun (sitotexnoloqun) S.A.A.

____
İmza ____

tsm@mma.edu.az

16.2. Qram üsulu ilə boyanmış yaxmanın mikroskopik müayinəsi üçün göndəriş (urogenital traktdan ayrılan ifrazat)

Soyad_________________________Ad______________________Ata adı__________________

Təvəllüd ____________yaş/il

Cinsi ________________

Son menstruasiya tarixi _____________________

Menstruasiya tsiklinin son günü _____________

Hamiləlik ________________ həftə. Menopauza ________________yaş/il

Materialın götürülmə lokusu (kvadratın içində ☑ işarələmək lazımdır):

İşarəlmə	Material	
C	servikal kanaldan	☐
V	uşaqlıq yolunun arxa tağından	☐

Şüşələrin sayını qeyd edin _____________________

Materialı yönləndirən həkimin S.A.A. və imzası ____

____

tsm@mma.edu.az

16.3. Pasiyentin tibbi ambulator kartına əlavə “20-40 yaşlarında qadınlarda süd vəzilərinin xəstəliklərinin risk faktorları” (Əmr №154 Əlavə 1)

1. Doldurma tarixi: ___/___/20___il.

2. Pasiyentin S.A.A.:

3. Yaş___

4. Daimi yaşayış yeri: _________

5. Əlaqə nömrələri: ev: _______________ iş: ______________

(doğru olanı kvadratın içində ☑ işarələmək)

6. Fərq “Boy/çəki” (110-dan az olmayaraq) bəli □ xeyr □

7. Menarxe 13 yaşa qədər bəli □ xeyr □

8. Anamnezdə mövcud ginekoloji xəstəliklər (mioma, uşaqlıq polipi, endometrioz, yumurtalıqların kistası, disfunksiya, sonsuzluq və s.) bəli □ xeyr □

9. Doğuşun olmaması bəli □ xeyr □

10. İlk doğuş 30-dan yuxarı yaşda bəli □ xeyr □

11. Mənfi stres situasiyaları (yaxınların ölümü, ailədə, işdə ciddi problemlər və s.) bəli □ xeyr □

12. Süd vəzisi əməliyyatı, zədələr, mastit, anada, nənədə, bacıda, xala/bibidə bəli □ xeyr □

13. Süd vəzisinin onkoloji xəstəlikləri anada, nənədə, bacıda, xala/bibidə bəli □ xeyr □

20-40 yaşlarında qadınlarda süd vəzisi xəstəliklərinin inkişafının risk qrupları

Qrup 1 – süd vəzisi dəyişiklikləri və risk faktorları olmayan sağlam şəxslər

Qrup 2 – süd vəzisində dəyişikliklər olmadan anamnestik risk faktorları olan şəxslər

Qrup 3 – süd vəzisində dəyişikliklər və anamnestik risk faktorları olan şəxslər

Qrup 4 – anamnestik risk faktorları olmadan süd vəzilərində dəyişiklik olan şəxslər.

tsm@mma.edu.az

16.4. Akkreditə olunan şəxsin müstəqil doldurması üçün rəy forması

Ambulator pasiyentin tibbi kartı[3]

Pasiyentin S.A.A. ________________ _______________ _______________

Yaş ___

Menstruasiya siklinin günü ___ Menopauza ___ yaş Hamiləlik ___ həftə

Süd vəzilərinin və regionar limfa düyünlərinin müayinəsinin qrafik protokolu

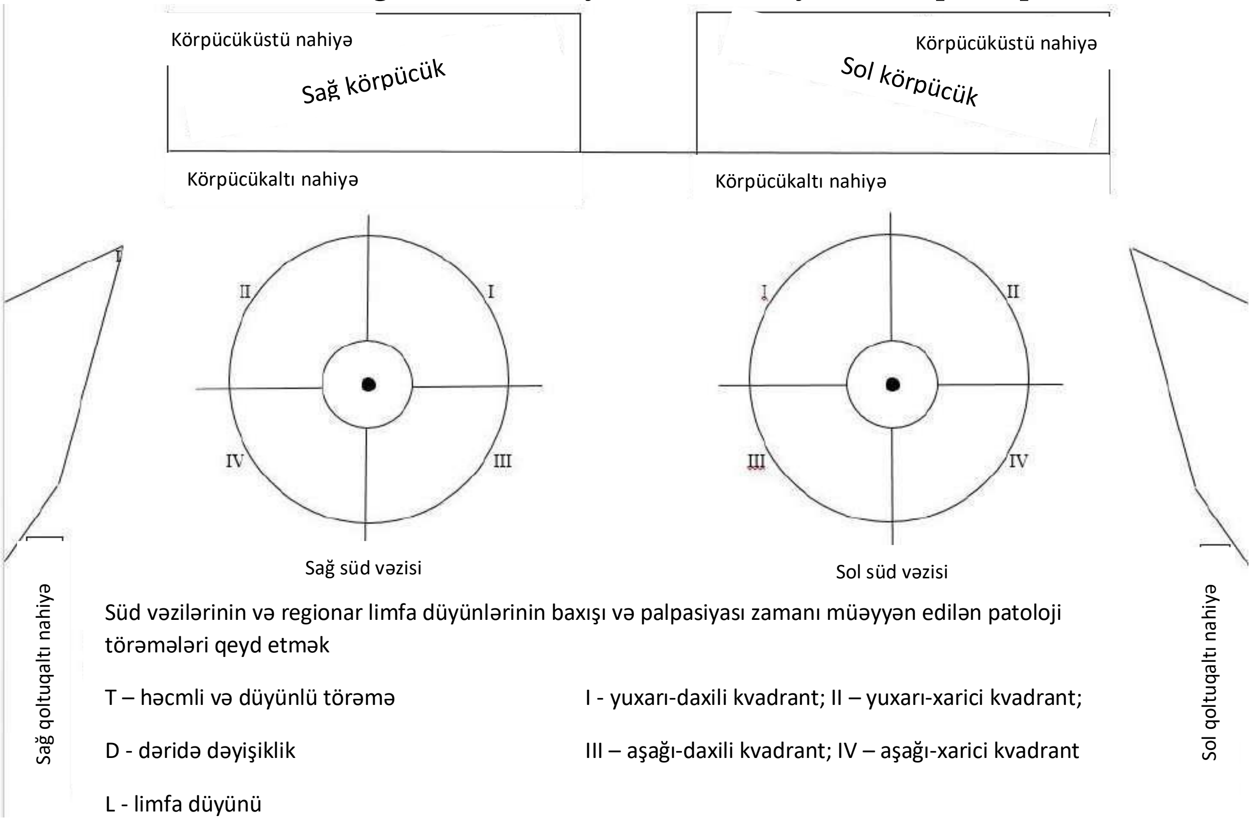

Rəy: (doğru olanı kvadratın içində ☑ işarələmək)
Süd vəzisinin baxışı və palpasiyası zamanı patalogiya aşkar olunmadı □
Süd vəzisi xəstəliklərinin inkişafının risk qrupu 1 □ 2 □ 3 □ 4 □
Sağ süd vəzisinin patologiyası □
Sol süd vəzisinin patologiyası□

[3] Stansiyanın təsisçiləri tərəfindən seçilmiş ssenariyə uyğun olaraq qrafikə qədər stansiyanın təsisçiləri tərəfindən doldurulur. Akkreditə olunan şəxsin masasında kağız variantında və ya PK-da qoyulur.

Müayinənin planı (doğru olanı kvadratın içində ☑ işarələmək)

1. Süd vəzilərinin USM ◻

2. Mammoqrafiya ◻

3. Sağ ◻ /sol giləden ◻ ifrazatın sitoloji müayinəsi

4. Onkoloqun konsultasiyası ◻

Təkrar müayinə

5-7 gün ◻ / 6 ay ◻ / 1 il ◻ / 2il ◻ / 3 il ◻ sonra
Həkim (S.A.A. aydın) ____

Əlavə 1

İstinad məlumatı

Ssenari № 1.

Sizə 35 yaşlı pasiyent müraciət edib. Şikayəti son 3 ay ərzində cinsi əlaqədən sonra uşaqlıq yolundan qanlı ifrazatın (kontakt) olmasıdır. Aybaşı tsiklinin 11-ci günüdür.

Menstruasiya 12 yaşdan, 28 gündən bir, 4 gün mülayim davam edir, ağrısızdır. 26 yaşdan ailəlidir. Hamiləlik sayı – 4: 29 yaşda 1 vaxtında doğuş, fəsadsız; 3 abort – 12-ci həftəsinə kimi, fəsadsız. Doğuş sonrası kontrasepsiya – yarımçıq cinsi əlaqə. Doğuşdan sonra ginekoloq müayinəsində olub.

Ssenari № 2.

Sizə menstruasiya tsiklinin ikinci yarısında cinsiyyət yollarında son üç aydır qaşınma və sarımtıl ifrazatın olması şikayətləri ilə 32 yaşlı pasiyent müraciət edib.

Menstruasiya 12 yaşdan, 28 gündən bir, 4 gün mülayim davam edir, ağrısızdır. 28 yaşdan ailəlidir. Hamiləlik sayı – 5: 29 yaşda 1 vaxtında doğuş, fəsadsız; 4 abort – 12-ci həftəyə qədər, fəsadsız. Doğuş sonrası kontrasepsiya – yarımçıq cinsi əlaqə. Doğuşdan sonra ginekoloq müayinəsində olub.

Profilaktik tibbi baxış və ya dispanserizasiyanın I mərhələsi çərçivəsində onkoloji xəstəliklərin erkən aşkar olunması məqsədi ilə ***uşaqlıq boynunun bədxassəli proseslərinin aşkarlanması skrininqi aparılır.***

1) 18 yaş və yuxarı olan qadınlara ildə 1 dəfə həkim mama-ginekoloq və ya feldşer (mama) tərəfindən baxış keçirilir;
2) 18 yaşla 64 yaş (daxil olmaqla) arasında olan qadınlara 3 ildə 1 dəfə uşaqlıq boynundan yaxma götürülməli, həmin yaxmanın sitoloji müayinəsi aparılmalıdır.

Ssenari № 3.

Sizə 50 yaşlı pasiyent ambulator müayinə üçün müraciət edib. Şikayəti son 2 ay ərzində sağ süd vəzisində az ağrıların olmasındadır. 4 ildir menopauzadadır. MHT qəbul edir. Somatik, mamalıq-ginekoloji və ailə anamnezi fəsadlaşmamışdır. Ambulator kartda süd vəzilərinin müayinəsi haqqında məlumat yoxdur.

Ssenari № 4.

Sizə aybaşı tsiklinin 6-cı günündə süd vəzilərinin profilaktik müayinəsi məqsədi ilə 42 yaşı pasiyent müraciət edib. Şikayəti yoxdur. Somatik, mamalıq-ginekoloji və ailə anamnezi fəsadlaşmayıb. Ambulator kartdakı məlumatlara əsasən: 3,5 il əvvəl, süd vəzilərinin müayinəsi zamanı patologiya aşkarlanmayıb.

tsm@mma.edu.az

Əlavə 2

Bioloji materialın götürülməsi üçün alətlərin, onların xarakteriktikasının və təyinatlarının təsviri

	"Universal" A tipli urogenital zond (Sample Brush)
	B tipli urogenital zond (Folkman qaşığı)
	"Sitofırça" D tipli urogenital zond (Rambrush)
	F–1 tipli urogenital zond (Cervix Brush)
	Endoservikal fırça ilə F-3/ F4 tipli urogenital zond (Cervix Brush)

tsm@mma.edu.az

	Maye sitologiyası üçün daşınma mühitli flakon
	PZR üçün Eppendorf sınaq şüşəsi

ÇEK-LİST

Ssenari 1

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə meyarları	
1	Pasiyentlə ünsiyyət qurdu *(salamlaşdı, özünü təqdim etdi, öz rolunu qeyd etdi)* və identifikasiya etdi *(pasiyentdən özünü təqdim etməsini, təvəllüdünü bildirməsini xahiş etdi, tibbi sənədləşmə ilə yoxladı)*	□bəli	□xeyr
2	Pasiyentdən vəziyyətini soruşdu	□bəli	□xeyr
3	Pasiyentdən şikayətlərini soruşdu	□bəli	□xeyr
4	Aparılacaq prosedur haqqında məlumat verdi, onun məqsədini izah etdi	□bəli	□xeyr
5	Könüllü-məlumatlı razılıq aldı	□bəli	□xeyr
	Prosedurun aparılmasına hazırlıq		
6	Pasiyentdən pərdənin arxasına ke çməsini, qurşaqdan aşağı soyunmasını və ginekoloji kresloda uzanmasını xahiş etdi	□bəli	□xeyr
7	İşıqlandırma avadanlığının işləkliyini, lazımi avadanlığın və sərfiyyat materialının varlığını yoxladı	□bəli	□xeyr
8	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	□bəli	□xeyr
9	Müayinədə istifadəsi zəruri olan tibbi ləvazimatları pasiyentin yanında açdı	□bəli	□xeyr
10	Steril alətlərin qablaşdırmalarını A sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
11	Əşya şüşələrini işarələdi	□bəli	□xeyr
12	Müayinə əlcəklərini geyindi	□bəli	□xeyr
13	Xarici cinsiyyət orqanlarına baxış keçirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
	Prosedurun yerinə yetirilməsi		
14	Subdominant əlin böyük və şəhadət barmaqlarıyla böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını araladı	□bəli	□xeyr
15	İkilaylı Kusko güzgüsünü düzgün şəkildə işlək əllə götürdü	□bəli	□xeyr
16	İşlək əllə ikilaylı Kusko güzgüsünü düz ölçüdə uşaqlıq yolunun ortasına kimi daxil etdi	□bəli	□xeyr
17	Güzgünü köndələn ölçüyə çevirib tağlara qədər yeritdi	□bəli	□xeyr
18	Uşaqlıq boynuna baxış üçün güzgü laylarını açdı və güzgünü kilidlə sabitlədi	□bəli	□xeyr
19	Uşaqlıq boynunun vizual xüsusiyyətlərini qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
20	Kornsanq vasitəsi ilə tənzif kürəcik götürdü. Tənzif vasitəsi ilə uşaqlıq boynu səthindən seliyi sildi	□bəli	□xeyr
21	Kürəciyi B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
22	Kornsanqı dezinfeksiyaedici məhlul olan konteynerə atdı	□bəli	□xeyr
23	Sitofırçanı servikal kanala daxil etdi, götürülmə zonasını səsləndirdi	□bəli	□xeyr
24	Sitofırçanı uşaqlıq boynu səthinə sıxdı, saat əqrəbi istiqamətində 5 tam dairəvi hərəkət həyata keçirdi	□bəli	□xeyr

25	Sitofırçadakı materialı, fırçanın hər iki tərəfini istifadə edərək şüşə boyu xətti hərəkətlərlə əşya şüşəsinə çəkdi	□bəli	□xeyr
26	Sitofırçanı B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
27	Əşya şüşülərinə sprey fiksator tətbiq etdi	□bəli	□xeyr
28	Güzgünü düzgün üsulu ilə çıxardı	□bəli	□xeyr
29	Güzgünü çıxararkən uşaqlıq yolu divarlarına baxış keçirdi	□bəli	□xeyr
30	Güzgünü B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
31	Müayinə əlcəklərini dəyişdi	□bəli	□xeyr
Bimanual uşaqlıq yolu müayinəsi			
32	Subdominant əllə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını araladı	□bəli	□xeyr
33	İşlək əlin orta və şəhadət barmaqlarını düzgün şəkildə uşaqlıq yoluna daxil etdi	□bəli	□xeyr
34	İşlək əlin barmaqlarını yastıqcıqları üzü yuxarı olacaq şəkildə 90° çevirdi	□bəli	□xeyr
35	Subdominant əli qasıq nahiyyəsinin üstündən qarının orta xətti boyunca yerləşdirdi	□bəli	□xeyr
36	Uşaqlıq cismini təyin etdi və onun parametrlərini qiymətləndirdi	□bəli	□xeyr
37	Sağ və sol artımların bimanual palpasiyasını yerinə yetirdi, qiymətləndirmə parametrlərini şərh etdi	□bəli	□xeyr
38	Uşaqlıq yolu tağlarını düzgün palpasiya etdi, qiymətləndirmə parametrlərini şərh etdi	□bəli	□xeyr
39	İşlək əlin barmaqlarını uşaqlıq yolundan çıxardı, əlcəkdəki uşaqlıq yolu ifrazatının xüsusiyyətini qiymətləndirərək şərh etdi	□bəli	□xeyr
Yekunlaşma			
40	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandırdı və qalxıb, geyinib, stolun yayında əyləşməsini bildirdi	□bəli	□xeyr
41	Əlcəkləri çıxarıb B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
42	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	□bəli	□xeyr
43	Pasiyentə müayinə nəticələri, sonraki müayinənin tam düzgün planı və növbəti gəliş vaxtı barədə məlumat verdi	□bəli	□xeyr

Ssenari 2

№	**Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti**	**Qiymətləndirmə meyarları**	
1	Pasiyentlə ünsiyyət qurdu *(salamlaşdı, özünü təqdim etdi, öz rolunu qeyd etdi)* və identifikasiya etdi *(pasiyentdən özünü təqdim etməsini, təvəllüdünü bildirməsini xahiş etdi, tibbi sənədləşmə ilə yoxladı)*	□bəli	□xeyr
2	Pasiyentdən vəziyyətini soruşdu	□bəli	□xeyr
3	Pasiyentdən şikayətlərini soruşdu	□bəli	□xeyr
4	Aparılacaq prosedur haqqında məlumat verdi, onun məqsədini izah etdi	□bəli	□xeyr
5	Könüllü-məlumatlı razılıq aldı	□bəli	□xeyr
Prosedurun aparılmasına hazırlıq			
6	Pasiyentdən pərdənin arxasına keçməsini, qurşaqdan aşağı soyunmasını və ginekoloji kresloda uzanmasını xahiş etdi	□bəli	□xeyr
7	İşıqlandırma avadanlığının işləkliyini, lazımi avadanlığın və sərfiyyat materialının varlığını yoxladı	□bəli	□xeyr
8	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	□bəli	□xeyr
9	Müayinədə istifadəsi zəruri olan tibbi ləvazimatları pasiyentin yanında açdı	□bəli	□xeyr
10	Steril alətlərin qablaşdırmalarını A sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
11	Əşya şüşələrini işarələdi	□bəli	□xeyr
12	Müayinə əlcəklərini geyindi	□bəli	□xeyr
13	Xarici cinsiyyət orqanlarına baxış keçirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
Prosedurun yerinə yetirilməsi			
14	Subdominant əlin böyük və şəhadət barmaqlarıyla böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını araladı	□bəli	□xeyr
15	İkilaylı Kusko güzgüsünü düzgün şəkildə işlək əllə götürdü	□bəli	□xeyr
16	İşlək əllə ikilaylı Kusko güzgüsünü düz ölçüdə uşaqlıq yolunun ortasına kimi daxil etdi	□bəli	□xeyr
17	Güzgünü köndələn ölçüyə çevirib tağlara qədər yeritdi	□bəli	□xeyr
18	Uşaqlıq boynuna baxış üçün güzgü laylarını açdı və güzgünü kilidlə sabitlədi	□bəli	□xeyr
19	Uşaqlıq boynunun vizual xüsusiyyətlərini qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
20	Folkman qaşığının kiçik tərəfi ilə servikal kanal ifrazatından götürdü	□bəli	□xeyr
21	Əşya şüşəsinin “C”- servikal kanal işarəli hissəsinə çəkdi	□bəli	□xeyr
22	Folkman qaşığının enli tərəfi ilə uşaqlıq yolu tağlarının ifrazatından götürdü	□bəli	□xeyr
23	Əşya şüşəsinin “V”-uşaqlıq yolu işarəli hissəsinə çəkdi	□bəli	□xeyr
24	Şüşələri qurumaq üçün 10 dəqiqə açıq havada saxladı	□bəli	□xeyr
25	Folkman qaşığını B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr

26	Güzgünü düzgün üsulu ilə çıxardı	□bəli	□xeyr
27	Güzgünü çıxararkən uşaqlıq yolu divarlarına baxış keçirdi	□bəli	□xeyr
28	Güzgünü B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
29	Müayinə əlcəklərini dəyişdi	□bəli	□xeyr
Bimanual uşaqlıq yolu müayinəsi			
30	Subdominant əllə böyük və kiçik cinsiyyət dodaqlarını araladı	□bəli	□xeyr
31	İşlək əlin orta və şəhadət barmaqlarını düzgün şəkildə uşaqlıq yoluna daxil etdi	□bəli	□xeyr
32	İşlək əlin barmaqlarını yastıqcıqları üzü yuxarı olacaq şəkildə 90° çevirdi	□bəli	□xeyr
33	Subdominant əli qasıq nahiyyəsinin üstündən qarının orta xətti boyunca yerləşdirdi	□bəli	□xeyr
34	Uşaqlıq cismini təyin etdi və onun parametrlərini qiymətləndirdi	□bəli	□xeyr
35	Sağ və sol artımların bimanual palpasiyasını yerinə yetirdi, qiymətləndirmə parametrlərini şərh etdi	□bəli	□xeyr
36	Uşaqlıq yolu tağlarını düzgün palpasiya etdi, qiymətləndirmə parametrlərini şərh etdi	□bəli	□xeyr
37	İşlək əlin barmaqlarını uşaqlıq yolundan çıxardı, əlcəkdəki uşaqlıq yolu ifrazatının xüsusiyyətini qiymətləndirərək şərh etdi	□bəli	□xeyr
Yekunlaşma			
38	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandırdı və qalxıb, geyinib, stolun yayında əyləşməsini bildirdi	□bəli	□xeyr
39	Əlcəkləri çıxarıb B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
40	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	□bəli	□xeyr
41	Pasiyentə müayinə nəticələri, sonraki müayinənin tam düzgün planı və növbəti gəliş vaxtı barədə məlumat verdi	□bəli	□xeyr

tsm@mma.edu.az

Ssenari 3

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə meyarları	
1	Pasiyentlə ünsiyyət qurdu *(salamlaşdı, özünü təqdim etdi, öz rolunu qeyd etdi)* və identifikasiya etdi *(pasiyentdən özünü təqdim etməsini, təvəllüdünü bildirməsini xahiş etdi, tibbi sənədləşmə ilə yoxladı)*	□bəli	□xeyr
2	Pasiyentdən vəziyyətini soruşdu	□bəli	□xeyr
3	Pasiyentdən şikayətlərini soruşdu	□bəli	□xeyr
4	Aparılacaq prosedur haqqında məlumat verdi, onun məqsədini izah etdi	□bəli	□xeyr
5	Könüllü-məlumatlı razılıq aldı	□bəli	□xeyr
6	Pasiyentdən pərdənin arxasına keçib qurşaqdan yuxarı soyunmağı xahiş etdi	□bəli	□xeyr
7	Pasiyentdən ayaq üstə dayanıb əllərini gövdə boyu aşağı salmasını xahiş etdi	□bəli	□xeyr
Müayinənin aparılmasına hazırlıq			
8	Əllərini gigiyenik üsulla təmizləndi	□bəli	□xeyr
9	Müayinə əlcəklərini geyindi	□bəli	□xeyr
Süd vəzilərinə baxış və qiymətləndirmə parametrlərinə əsasən nəticələrin təsviri *(N.B.! Verilmiş avadanlıqda hər hansı bir qiymətləndirmə parametrini müəyyən etmək mümkün olmadıqda belə, parametri qiymətləndirmək üçün adını səsləndirmək vacibdir)*			
10	Süd vəzilərinə vizual baxış keçirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
11	Giləlçərdən ifrazatın olub/olmadığını qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
12	Gilələrin vəziyyətini qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
13	Damar şəklini və onun xüsusiyyətini qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
14	İnframammar nahiyyələrə baxış keçirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
15	Əllərini yuxarı qaldırıb başının arxasında çarpazlamağı xahiş etdi	□bəli	□xeyr
16	Yenidən süd vəzilərinə baxış keçirdi və süd vəzisinin dərisində lokal dəyişikliklərin olub/olmamasını qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
Pasiyentin arxası üstə uzanmış növbə ilə əllərini qaldırdığı formada süd vəzilərinin palpasiyası			
17	Müayinəni davam etmək üçün pasiyentə başlığı 45° qaldırılmış çarpayıda uzanmasını təklif etdi	□bəli	□xeyr

tsm@mma.edu.az

18	Sol süd vəzisinin bütün səthi boyunca saat əqrəbi istiqamətində kənardan mərkəzə doğru palpasiyasını həyata keçirdi	□bəli	□xeyr
19	Nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
20	Sağ süd vəzisinin bütün səthi boyunca saat əqrəbi istiqamətində kənardan mərkəzə doğru palpasiyasını həyata keçirdi	□bəli	□xeyr
21	Nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
22	Subdominant əlin ovucuyla süd vəzisini aşağıdan dəstəklədi	□bəli	□xeyr
Giləddəki ifrazatdan yaxma izi götürülməsi			
23	Pasiyentdən çarpayıda oturaq vəziyyət almasını xahiş etdi	□bəli	□xeyr
24	Süd vəzisi toxumasını gilənin əsasında barmaqlarla sıxmaqla bağlı pasiyenti xəbərdar etdi, hər iki tərəfdən ardıcıl olaraq süd vəzisi toxumasını gilənin əsasında sıxdı	□bəli	□xeyr
25	Sitoloji müayinə üçün yaxma izi götürdü, metodikanı təsvir etdi	□bəli	□xeyr
Hər iki tərəfdən regionar limfa düyünlərinin palpasiyası			
26	Əvvəlcə sol tərəfdə, sonra sağ tərəfdə qoltuqaltı limfa düyünlər qrupunu palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
27	Döş (ön) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
28	Mərkəzi (medial) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
29	Kürəkaltı (arxa) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
30	Humoral (lateral) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
31	Zirvə qrupu limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
32	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda paramammar limfa düyünlərinin palpasiyasını həyata keçirdi	□bəli	□xeyr
33	Pasiyentin arxasına keçdi	□bəli	□xeyr
34	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda boyun limfa düyünlərinin palpasiyasını həyata keçirdi, nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
35	Hər iki tərəfdən körpücüküstü limfa düyünlərini palpasiya etdi, nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
36	Pasiyentə ona üzünü dönməsini xahiş etdi və hər iki tərəfdən eyni vaxtda körpücükaltı limfa düyünlərini palpasiya etdi, nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
Müayinənin yekunlaşması			
37	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandırdı və qalxıb, geyinib, stolun yayında əyləşməsini bildirdi	□bəli	□xeyr
38	Əlcəklərini çıxarıb B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr

tsm@mma.edu.az

39	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	□bəli	□xeyr
40	Pasiyentə müayinə nəticələri, sonraki müayinənin tam düzgün planı və növbəti gəliş vaxtı barədə məlumat verdi	□bəli	□xeyr
41	Tibbi sənədləşmədə yerinə yetirilən manipulyasiya barədə qeydlər etdi	□bəli	□xeyr

Ssenari 4

№	Akkreditə olunan şəxsin fəaliyyəti	Qiymətləndirmə meyarları	
1	Pasiyentlə ünsiyyət qurdu *(salamlaşdı, özünü təqdim etdi, öz rolunu qeyd etdi)* və identifikasiya etdi *(pasiyentdən özünü təqdim etməsini, təvəllüdünü bildirməsini xahiş etdi, tibbi sənədləşmə ilə yoxladı)*	□bəli	□xeyr
2	Pasiyentdən vəziyyətini soruşdu	□bəli	□xeyr
3	Pasiyentdən şikayətlərini soruşdu	□bəli	□xeyr
4	Aparılacaq prosedur haqqında məlumat verdi, onun məqsədini izah etdi	□bəli	□xeyr
5	Könüllü-məlumatlı razılıq aldı	□bəli	□xeyr
6	Pasiyentdən pərdənin arxasına keçib qurşaqdan yuxarı soyunmağı xahiş etdi	□bəli	□xeyr
7	Pasiyentdən ayaq üstə dayanıb əllərini gövdə boyu aşağı salmasını xahiş etdi	□bəli	□xeyr
Müayinənin aparılmasına hazırlıq			
8	Əllərini gigiyenik üsulla təmizləndi	□bəli	□xeyr
9	Müayinə əlcəklərini geyindi	□bəli	□xeyr
Süd vəzilərinə baxış və qiymətləndirmə parametrlərinə əsasən nəticələrin təsviri *(N.B.! Verilmiş avadanlıqda hər hansı bir qiymətləndirmə parametrini müəyyən etmək mümkün olmadıqda belə, parametri qiymətləndirmək üçün adını səsləndirmək vacibdir)*			
10	Süd vəzilərinə vizual baxış keçirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
11	Giləlırdən ifrazatın olub/olmadığını qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
12	Gilələrin vəziyyətini qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
13	Damar şəklini və onun xüsusiyyətini qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
14	İnframammar nahiyyələrə baxış keçirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
15	Əllərini yuxarı qaldırıb başının arxasında çarpazlamağı xahiş etdi	□bəli	□xeyr
16	Yenidən süd vəzilərinə baxış keçirdi və süd vəzisinin dərisində lokal dəyişikliklərin olub/olmamasını qiymətləndirdi, şərh etdi	□bəli	□xeyr
Pasiyentin arxası üstə uzanmış növbə ilə əllərini qaldırdığı formada süd vəzilərinin palpasiyası			
17	Müayinəni davam etmək üçün pasiyentə başlığı 45° qaldırılmış çarpayıda uzanmasını təklif etdi	□bəli	□xeyr

18	Sol süd vəzisinin bütün səthi boyunca saat əqrəbi istiqamətində kənardan mərkəzə doğru palpasiyasını həyata keçirdi	□bəli	□xeyr
19	Nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
20	Sağ süd vəzisinin bütün səthi boyunca saat əqrəbi istiqamətində kənardan mərkəzə doğru palpasiyasını həyata keçirdi	□bəli	□xeyr
21	Nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
22	Subdominant əlin ovucuyla süd vəzisini aşağıdan dəstəklədi	□bəli	□xeyr
Gilədəki ifrazatdan yaxma izi götürülməsi			
23	Pasiyentdən çarpayıda oturaq vəziyyət almasını xahiş etdi	□bəli	□xeyr
24	Süd vəzisi toxumasını gilənin əsasında barmaqlarla sıxmaqla bağlı pasiyenti xəbərdar etdi, hər iki tərəfdən ardıcıl olaraq süd vəzisi toxumasını gilənin əsasında sıxdı	□bəli	□xeyr
Hər iki tərəfdən regionar limfa düyünlərinin palpasiyası			
25	Əvvəlcə sol tərəfdə, sonra sağ tərəfdə qoltuqaltı limfa düyünlər qrupunu palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
26	Döş (ön) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
27	Mərkəzi (medial) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
28	Kürəkaltı (arxa) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
29	Humoral (lateral) limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
30	Zirvə qrupu limfa düyünlərini palpasiya etdi	□bəli	□xeyr
31	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda paramammar limfa düyünlərinin palpasiyasını həyata keçirdi	□bəli	□xeyr
32	Pasiyentin arxasına keçdi	□bəli	□xeyr
33	Hər iki tərəfdən eyni vaxtda boyun limfa düyünlərinin palpasiyasını həyata keçirdi, nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
34	Hər iki tərəfdən körpücüküstü limfa düyünlərini palpasiya etdi, nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
35	Pasiyentə ona üzünü dönməsini xahiş etdi və hər iki tərəfdən eyni vaxtda körpücükaltı limfa düyünlərini palpasiya etdi, nəticəni formalaşdırdı	□bəli	□xeyr
Müayinənin yekunlaşması			
36	Pasiyenti müayinənin bitdiyinə dair məlumatlandırdı və qalxıb, geyinib, stolun yayında əyləşməsini bildirdi	□bəli	□xeyr
37	Əlcəklərini çıxarıb B sinif tullantı qabına atdı	□bəli	□xeyr
38	Əllərini gigiyenik üsulla təmizlədi	□bəli	□xeyr

39	Pasiyentə müayinə nəticələri, sonraki müayinənin tam düzgün planı və növbəti gəliş vaxtı barədə məlumat verdi	□bəli	□xeyr
40	Tibbi sənədləşmədə yerinə yetirilən manipulyasiya barədə qeydlər etdi	□bəli	□xeyr